

DICTAMEN DEL CONSELL CONSULTIU DE LA GENT GRAN DEL BAIX LLOBREGAT

ELS SERVEIS ASSISTENCIALS, CABDALS PER A LA VIDA

Recentment, València ha patit una catàstrofe natural d'enormes dimensions, la Dana, on centenars de persones van perdre la vida. Fa uns dies es va donar a conèixer que més de la meitat de les persones mortes eren majors de 70 anys, és a dir, persones grans. A l'espera d'una explicació més detallada a la investigació, alguns testimonis apunten a dificultats de mobilitat i al fet de que moltes persones grans vivien als baixos dels edificis que es van inundar.

Els habitatges on vivim les persones grans són sovint habitatges antics amb mancances estructurals, de benestar i de seguretat, fet que motiva en part que siguem les principals víctimes d'accidents i catàstrofes com aquesta. Les dificultats de mobilitat associades a algun tipus de dependència, o simplement a l'envelliment, determinen també en bona part, el nostre benestar.

Amb la pandèmia de la Covid-19 tan recent i tot el que va passar llavors amb les persones grans, volem recordar que **el fet que a la tragèdia de València la majoria de morts fossin persones grans, no la fa menys tragèdia**. Sembla un obvietat haver de destacar aquest fet, però per a nosaltres no ho és en absolut.

És important que les persones puguem viure de manera autònoma tant de temps com sigui possible, als nostres domicilis, i quan ja no som autònomes, hem de poder continuar vivint dignament. S'ha de preservar la nostra voluntat, la nostra intimitat i privacitat, i els nostres drets.

En primer lloc, oferint serveis d'assistència a domicili adaptats a les necessitats de la persona. Tenir certs problemes de mobilitat o d'autonomia no és el mateix que ser totalment dependent i per tant, la resposta assistencial que es dona tampoc hauria de ser la mateixa.

En aquest sentit, és indispensable atorgar al treball de cures el prestigi que mereix en el món laboral. No té cap sentit que justament, el treball que s'encarrega de preservar la vida en totes les seves etapes, sigui un dels menys valorats.

A Catalunya existeixen 7 tipus de serveis assistencials:

1. Residències
2. Centres de dia
3. Centres sociosanitaris
4. Hospitals de dia
5. Habitatges tutelats
6. Ajuda a domicili
7. Teleassistència

La gran majoria d'aquests serveis són d'iniciativa privada i tenen afany de lucre, tot i que hi ha una bona part de les places d'aquests centres que són públiques, mitjançant concerts amb l'administració. Les places públiques però, en la majoria de serveis, no arriben ni de lluny a cobrir les necessitats de la població. Per exemple, la llista d'espera per una plaça pública a una residència al Baix Llobregat, ronda els 4 anys.

Les residències, a més, són serveis indispensables, si, però també serveis que cal repensar, redissenyar i adequar com a espais de vida. Estances adaptades i amb places reduïdes, llibertat d'horaris i de moviments, autonomia en la presa de decisions, sense cap pèrdua d'intimitat i respectant en tot moment, els drets i la voluntat de la persona.

Al Baix Llobregat hi ha 3.078 persones que viuen en residències, essent els municipis de Castelldefels, Corbera de Llobregat i Vallirana, els que tenen més centres residencials. Per contra, hi ha tres municipis a la comarca que no tenen cap residència: El Papiol, La Palma de Cervelló i Sant Climent de Llobregat.

[L'Observatori Comarcal, a partir de les dades de "Envejecimiento en red" CSIC, ha elaborat un mapa del nombre de residències i tipologia per als municipis del Baix Llobregat.](#)

Les limitacions en la mobilitat però, o una pèrdua parcial d'autonomia, no haurien d'implicar de cap manera l'ingrés a una residència. Són indispensables altres tipus de serveis que s'adaptin a les necessitats de cura de cada persona: habitatges amb serveis, ajuda a domicili, etc.

També voldríem destacar algunes iniciatives que s'estan començant a posar en marxa, que utilitzen les noves tecnologies o que es basen en models d'èxit a nivell comunitari a d'altres països. La innovació té molt camí encara per recórrer en el món de les cures.

S'ha de tenir en compte que, segons dades de l'Observatori Comarcal del Baix Llobregat, **gairebé 28.000 persones grans viuen soles a la comarca**, de les quals 3 de cada 4 són dones. La mitjana d'edat d'aquestes persones es situa en 78,3 anys i els municipis del Baix Llobregat amb més percentatge de persones grans que viuen soles són Cornellà de Llobregat (21,9%) i Molins de Rei (20,6%).

Els poders públics tenen un paper cabdal en les cures: provisió de serveis, normativa que garanteixi drets, i sobretot, reconeixement a les persones cuidadores. Però el repte que suposa per a la nostra societat el progressiu envelliment de la població, juntament amb un finançament insuficient del sector assistencial de cures i una manca de professionals provocada entre d'altres, pel desprestigi del sector, provoca malauradament que no tothom pugui envellir amb dignitat, autonomia i seguretat. El lloc de residència i, sobretot, els recursos econòmics de que disposem, determinaran la manera com envellim.

Per tot l'exposat, el Consell Consultiu de la Gent Gran del Baix Llobregat reivindica:

1. Que València pugui rebre els recursos necessaris per a la reconstrucció i recuperació de la normalitat tan aviat com sigui possible, honorant sempre la memòria de les víctimes i exigint les responsabilitats polítiques i tècniques que s'escaiguin.
2. Que es controlin i reforcin les condicions de seguretat dels edificis on resideixen persones grans: condicions constructives, instal·lacions, etc., inclosos també els centres residencials, ja siguin públics o privats.
3. Adaptar els serveis assistencials a les necessitats de cura de cada persona, i als seus recursos personals i econòmics. S'han de reforçar els serveis

d'ajuda a domicili com a prioritaris per tal que les persones puguin viure el màxim de temps possible als seus domicilis.

4. Que s'han de millorar les condicions laborals de les treballadores que es dediquen a tenir cura de les persones grans: millora de les ràtios, més formació, sous dignes, etc. A més, tenint en compte que la majoria dels treballs de cura són realitzats per familiars, especialment dones, és necessari també garantir els drets d'aquestes cuidadores familiars.
5. Que cal repensar les residències en clau de drets, tenint present la vinculació comunitària dintre del propi centre i amb l'entorn. És necessària una autoavaluació per part de les pròpies residències: treballadores i residents, amb la implicació dels principals agents del sector.
6. Que el nou model de residències s'incorpori com a requisit als plecs de condicions de les places concertades i se n'asseguri el compliment, amb un control i seguiment continu durant tota la durada del contracte. A més, s'hauria d'exigir també un informe memòria del resultat del servei que s'ha prestat.
7. Que s'avanci cap un sistema totalment públic d'atenció a les cures, evitant la privatització de serveis essencials per a la vida. **La vida no pot ser un negoci.**
8. Que es prioritzi un veritable **impuls a la innovació** aplicada a les cures, que permeti desenvolupar tot el potencial que les eines tecnològiques van posant paulatinament al nostre abast.
9. Que es promoguin des de tots els àmbits, programes d'acompanyament, suport i detecció de les solituds no desitjades i l'aïllament.
10. Que es donin a conèixer les bones pràctiques que s'estan desenvolupant a la comarca i a d'altres territoris, i se n'incentivi la seva rèplica arreu de la comarca.
11. Que es prioritzi el suport i promoció del voluntariat d'acompanyament: amb reconeixement, formació, etc. Les aliances amb el teixit associatiu i les col·laboracions amb els centres educatius de l'àmbit, són principals.

Baix Llobregat, desembre 2024